

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
 Avdelning 32

DOM
 2017-04-12
 Meddelad i Stockholm

Mål nr
 26674-16

SÖKANDE

Bergkvarabuss AB, 556294-9973
 Box 853
 391 28 Kalmar

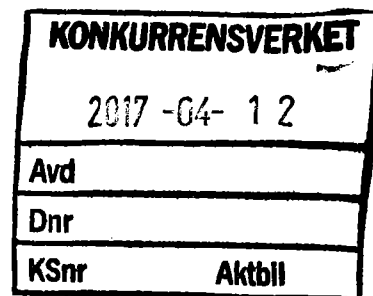
MOTPARTER

1. Försvarets materielverk
 115 88 Stockholm

2. SamBus AB, 556529-7081
 Kokillgatan 9
 721 33 Västerås

SAKEN

Överprövning av offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten beslutar att upphandlingen ska rättas på så sätt att en ny anbudsutvärdering ska göras där SamBus AB:s anbud inte ska beaktas.

Dok.Id 827444

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

Telefax

08-561 680 01

Expeditionstid

måndag-fredag

E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.sewww.domstol.se/forvaltningsratt

08:00-16:30

BAKGRUND

Försvarets materialverk (FMV) genomför en upphandling av ramavtal avseende busstransporttjänster (dnr 16FMV10536). Upphandlingen genomförs i form av ett öppet förfarande enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU. Upphandlingen avser busstransporter på tolv olika orter och anbud kan lämnas för en, flera eller samtliga orter. Tilldelningsbeslut fattades den 4 december 2016 varvid Bergkvarabuss AB (Bergkvarabuss) inte tilldelades avtal för någon av orterna.

YRKANDEN M.M.

Bergkvarabuss ansöker om överprövning och yrkar att upphandlingen ska rättas på så sätt att Ellös Buss AB:s (Ellös), SamBus AB:s (SamBus) och Sparlunds Buss och Taxi i Grästorps AB:s (Sparlunds) anbud ska uteslutas varvid Bergkvarabuss ska tilldelas områdena Enköping/Västerås, Göteborg, Halmstad, Karlsborg, Revingehed, Skövde, Sätenäs och Uppsala. Som grund för sin ansökan uppger Bergkvarabuss att Ellös, SamBus och Sparlunds anbud inte uppfyller samtliga ska-krav och att bolagen därför felaktigt tilldelats nämnda områden. Vidare anförs att Bergkvarabuss har lidit skada eftersom bolaget för samtliga aktuella avtalsområden hamnat på andra eller tredje plats i utvärderingen efter de tre nämnda anbudsgivarna.

FMV medger att SamBus ska uteslutas från upphandlingen och bestrider ansökan i övrigt. FMV anför bl.a. följande. Ellös och Sparlunds uppfyller de krav som ställs i förfrågningsunderlaget. SamBus uppfyller inte samtliga uppställda krav. De krav som ställts i upphandlingen är förenliga med de grundläggande EU-rättsliga principerna. Metoden som använts har varit transparent och innebär att en likabehandlande bedömning av anbuderna har kunnat göras. Kraven har kunnat tolkas på det sätt som varit avsett. De krav som ställts är proportionerliga.

SamBus bestrider yrkandet om att bolagets anbud ska uteslutas och anför bl.a. följande. SamBus uppfyller samtliga obligatoriska krav i upphandlingen. Ett uteslutande av bolagets anbud skulle innebära överträdelse av likabehandlingsprincipen, principen om transparens och proportionalitetsprincipen.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för bedömningen

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vidare ska principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas. Om den upphandlande myndigheten har brutit mot dessa grundläggande principer eller någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten enligt 16 kap. 6 § LOU besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Fråga om Ellös och Sparlunds anbud skulle ha uteslutits

Kvalitets- och miljöledningssystem

Under rubriken ”2.3 Leverantörskvalificering” i bilaga 1 till förfrågningsunderlaget listas ett antal punkter som ska bifogas anbudet. I punkt 11 anges att anbudsgivaren ska ha ett strukturerat och dokumenterat *kvalitetsledningssystem* som är öppet för granskning av FMV, att kvalitetsledningssystemet ska vara aktivt under hela avtalsperioden och att anbudsgivare ska bifoga verifikat vid anbudsinlämningen. I punkt 11.1 ställs frågan om det finns ett kvalitetsledningssystem enligt ISO 9001 eller annat likvärdigt. Därefter anges att om svaret på fråga 11.1 är ”Nej” ska kvalitetsledningssystemet

minst motsvara punkterna 11.2–11.7. Punkterna ska vara strukturerade, tydligt beskrivna och dokumenterade samt bifogas anbudet.

I punkt 12 uppställs samma krav som i punkt 11 men avseende *miljöledningssystem*. I punkt 12.1 ställs frågan om det finns ett miljöledningssystem enligt ISO 14001, EMAS eller likvärdig dokumentation. Om svaret på fråga 12.1 är "Nej" ska miljöledningssystemet minst motsvara punkterna 12.2–12.11 och dessa ska vara i enlighet med ISO 14001. Punkterna ska vara strukturerade, tydligt beskrivna och dokumenterade samt bifogas anbudet.

Bergkvarabuss gör gällande att Ellös och Sparlunds ska uteslutas eftersom Ellös inte uppfyller kraven avseende kvalitetsledningssystem och Sparlunds inte uppfyller kraven avseende kvalitets- eller miljöledningssystem. Till stöd för sin uppfattning anför Bergkvarabuss bl.a. följande. Varken Ellös eller Sparlunds har ett kvalitetsledningssystem som är certifierat enligt ISO 9001 eller motsvarande. Bolagen borde därför ha svarat "Nej" på fråga 11.1 samt besvarat frågorna i punkt 11.2–11.7. Ellös har också vidhållit att bolaget har ett kvalitetsledningssystem enligt ISO 9001 även efter att FMV begärt ett förtydligande från Ellös i frågan. Ellös och Sparlunds har således lämnat oriktiga uppgifter avseende bolagens kvalitetsledningssystem. Sparlunds har inte heller ett miljöledningssystem som är certifierat enligt ISO 14001 eller motsvarande och borde därför ha svarat "Nej" på fråga 12.1 samt besvarat följdfrågorna i punkt 12.2–12.11. Sparlunds miljöledningssystem förefaller dessutom inte vara implementerat och fungerande i verksamheten på det sätt som förfrågningsunderlaget kräver. Av punkt 12.4 i förfrågningsunderlaget framgår att redovisning från genomförda uppföljningar av satta mål kopplade till betydande miljöaspekter ska ingå i miljöledningssystemet, vara tydligt dokumenterade och bifogas anbudet. Av det ledningssystem för kvalitet, miljö och arbetsmiljö (KMA-system) som Sparlunds bifogat sitt anbud framgår att dokumentet fastställts av ledningen den 1 december 2015

samt att uppföljning av miljömål sker löpande under året och behandlas vid ledningens genomgång. Trots detta förefaller vissa miljömål inte vara uppdaterade med mål för kommande år eller med resultat för 2015. Sparlunds uppfyller därför inte kravet i punkt 12.4.

FMV anför bl.a. följande. Ellös och Sparlunds har kvalitetsledningssystem som bygger på ISO 9001 och Sparlunds har ett miljöledningssystem som bygger på ISO 14001. De aktuella systemen är dock inte certifierade enligt respektive ISO-standard. Punkt 11 och 12 i förfrågningsunderlaget innebär emellertid inte ett krav på att leverantörernas kvalitets- och miljöledningssystem ska vara certifierade. Leverantörerna har istället fått möjlighet att visa att de har system som motsvarar den standard som krävs för certifiering, vilket både Ellös och Sparlunds har gjort. Ellös och Sparlunds har visserligen missuppfattat formuleringen i punkt 11.1 och 12.1 och felaktigt svarat "Ja" avseende system som bolagen inte har ISO-certifiering för. Ordalydelsen i punkt 11.1 och 12.1 innebär dock viss risk för missförstånd och de svar som Ellös och Sparlunds har lämnat kan därför inte anses vara felaktiga. Bolagens anbud kan heller inte anses ofullständiga enbart på den grunden att följdfrågorna i punkt 11.2–11.7 och punkt 12.2–12.11 inte besvarats. Dessa följdfrågor rör sådant som per definition utgör kvalitets- och miljöledningssystem och är därmed av mycket liten betydelse för bolag som i likhet med Ellös och Sparlunds har kvalitets- och miljöledningssystem som utgår från ISO 9001 och ISO 14001. Detta blir särskilt tydligt eftersom FMV inte kräver att följdfrågorna ska besvaras av leverantörer som har ISO-certifieringar. Angående kravet i punkt 12.4 innebär detta att miljöledningssystemet ska reglera hur redovisning sker av genomförda uppföljningar av satta miljömål. I Sparlunds KMA-system anges att uppföljning av miljömål sker löpande under året och behandlas vid ledningen genomgång. Vidare framgår att ledningens genomgång genomförs under kvartal 2 och 4 årligen och att detta protokollförs. Tidpunkt för justering av KMA-systemet framgår inte. Att KMA-systemet

är daterat den 1 december 2015 innebär inte att det kan konstateras att Sparlunds ledning inte hanterat miljöledningssystemet på det sätt som är avsett. Det medför inte heller att bolaget ska anses ha brustit i kravet på dokumentation i punkt 12.4.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Om upphandlande myndighet ska kunna utesluta en anbudsgivare från att delta i utvärderingen ska det klart framgå av förfrågningsunderlaget vad som krävs för att anbudsgivaren ska uppfylla ett obligatoriskt krav. Det är den upphandlande myndigheten som bär risken för att förfrågningsunderlaget innehåller oklarheter.

Det är ostridigt i målet att varken Ellös eller Sparlunds har ett kvalitetsledningssystem som är certifierat enligt ISO 9001 samt att Sparlunds inte har ett miljöledningssystem som är certifierat enligt ISO 14001. Enligt FMV:s och Bergkvarabuss samstämmiga uppfattning borde Ellös och Sparlunds därför ha svarat "Nej" på fråga 11.1 respektive 11.1 och 12.1 samt besvarat följdfrågorna. Frågorna i punkt 11.1 och 12.1 är dock inte formulerade på så sätt att ISO-certifiering uttryckligen efterfrågas. Frågornas formuleringar ger tvärtom utrymme för den tolkning som Ellös och Sparlunds gjort, dvs. att det är tillräckligt att det finns kvalitets- och miljöledningssystem som bygger på ISO 9001 och ISO 14001 för att frågorna ska besvaras jakande. FMV har inte heller i den begäran om förtydligande som gjorts till Ellös uttryckligen frågat om kvalitetsledningssystemet är certifierat, utan endast frågat om leverantören har ISO 9001. Det skulle mot denna bakgrund inte vara förenligt med likhetsprincipen att utesluta Ellös och Sparlunds på den grunden att bolagen svarat ja på frågorna i punkt 11.1 och 12.1 och att svar inte lämnats på följdfrågorna. Det saknas därför skäl att vidta någon åtgärd mot upphandlingen med anledning av vad Bergkvarabuss anfört i denna del.

Bergkvarabuss har därutöver inte anfört någon konkret omständighet till stöd för att Ellös eller Sparlunds kvalitetsledningssystem inte uppfyller de krav som ställs i upphandlingen. I bifogade verifikat avseende Ellös respektive Sparlunds KMA-system anges att kvalitetsledningssystemen har upprättats enligt kraven i ISO 9001:2008. FMV:s bedömning är att Ellös och Sparlunds kvalitetsledningssystem uppfyller de krav som ställs i upphandlingen. Det är mot denna bakgrund inte visat att Ellös eller Sparlunds kvalitetsledningssystem inte uppfyller de uppställda kraven. Det saknas därför skäl för förvaltningsrätten att vidta någon åtgärd med anledning av vad som framkommit i denna del.

Vad gäller Sparlunds miljöledningssystem anges i bolagets KMA-system att miljöledningssystemet upprättats enligt kraven i ISO 14001:2004. FMV:s bedömning är också att Sparlunds miljöledningssystem uppfyller de krav som ställs i upphandlingen. Bergkvarabuss har anfört att miljöledningssystemet inte förefaller vara implementerat och att Sparlunds anbud inte uppfyller kravet i punkt 12.4 om att miljöledningssystemet ska omfatta redovisning från genomförda uppföljningar av satta mål kopplade till de betydande miljöaspekterna. Under rubriken "3.4.2 Detaljerade miljömål" i Sparlunds KMA-system framgår att uppföljning av miljömål sker löpande under året och behandlas vid ledningens genomgång. Vidare anges under rubriken "1.5 Information och möten" att ledningens genomgång genomförs två gånger per år, under kvartal 2 och 4, och att protokoll skrivs. Sparlunds KMA-system innefattar således rutiner för hur miljömålen följs upp och redovisas. Vad Bergkvarabuss anfört om KMA-systemets datering och att vissa miljömål inte förefaller vara uppdaterade är inte tillräckligt för att det ska ha visats att Sparlunds miljöledningssystem inte uppfyller kravet i punkt 12.4. Det har inte heller i övrigt framkommit att Sparlunds miljöledningssystem inte uppfyller de krav som uppställs i upphandlingen. Det saknas

därför skäl för förvaltningsrätten att vidta någon åtgärd med anledning av vad som anförts i denna del.

Ellös referenser

I punkt 9 under rubriken "2.3 Leverantörskvalificering" i bilaga 1 till förfrågningsunderlaget anges bl.a. att anbudsgivaren ska ange tre aktuella referenser och att referenserna ska avse busstransporter inom någon av orterna som omfattas av upphandlingen.

Bergkvarabuss har uppgett att det ställer sig tvekande till om Ellös referens från Västtrafik AB uppfyller kravet på att avse busstransporter inom någon av orterna som omfattas av upphandlingen i sådan omfattning som kan förväntas. FMV har uppgett att Ellös referenser uppfyller nämnda krav.

Det har inte framkommit något i målet som ger stöd för att Ellös referenser inte uppfyller det aktuella ska-kravet. Det saknas därmed skäl att ingripa mot upphandlingen med anledning av vad Bergkvarabuss anförts i denna del.

Sammanfattning

Det har i målet inte visats att Ellös eller Sparlunds borde ha uteslutits ur upphandlingen. Vad Bergkvarabuss anförts om Ellös och Sparlunds utgör därmed inte skäl för ingripande enligt 16 kap. 6 § LOU.

Fråga om SamBus anbud skulle ha uteslutits

Under rubriken "2.3 Leverantörskvalificering" i bilaga 1 till förfrågningsunderlaget anges att "Följande uppgifter ska bifogas anbudet". Därefter följer ett antal punkter. Under punkt 8 anges följande. "Anbudsgivare ska inneha erforderliga tillstånd för att få bedriva yrkesmässig busstrafik i

Sverige samt inom EES-området och EFTA-området. Är uppgifterna bifogade?”.

Bergkvarabuss gör gällande att SamBus ska uteslutas eftersom bolagets anbud inte uppfyller kraven på erforderliga tillstånd. Bergkvarabuss anför bl.a. följande. Det framgår tydligt av förfrågningsunderlaget att tillstånd att bedriva yrkesmässig busstrafik inom EES-området och EFTA-området ska bifogas anbudet. Det råder ingen tvekan om vilket tillstånd som åsyftas. SamBus har inte bifogat detta tillstånd till sitt anbud. Vid kontroll med Transportstyrelsen har det framkommit att SamBus saknar nämnda tillstånd. Genom att svara ”Ja” på punkt 8 har SamBus lämnat oriktiga uppgifter.

SamBus anför bl.a. följande. SamBus uppfyller kraven på tillstånd för busstrafik och har inte lämnat oriktiga uppgifter avseende erforderliga tillstånd. I förfrågningsunderlaget ställs en generell fråga om anbudsgivaren innehar tillstånd för att utföra trafik inom EES-området och EFTA-området. Förfrågningsunderlaget innehåller dock inte något krav på att kopia av intyg eller tillstånd ska lämnas in med anbudet. Det definieras inte heller i förfrågningsunderlaget exakt vilket eller vilka tillstånd som avses. Av SamBus anbud framgår att bolaget är ett samverkansföretag för ett antal underleverantörer. Även om SamBus saknar eget tillstånd avseende EES-området och EFTA-området innehar underleverantörerna, som kommer att utföra den aktuella busstrafiken, sådana tillstånd. SamBus innehar således, inom ramen för bolagets samverkansfunktion och genom bolagets underentreprenörer, de tillstånd som krävs. Till SamBus anbud har bifogats underentreprenörsavtal i vilka bekräftas att underentreprenörerna erhållit och godkänt förfrågningsunderlaget och därmed alla ställda ska-krav och åtaganden. Något krav på att tilltänkta underleverantörers tillstånd ska lämnas in med anbudet har inte uppställts i upphandlingen. SamBus har uppfyllt tillståndskravet genom att bekräfta att tillstånd för att bedriva yrkesmässig trafik inom EES-områden och EFTA-området finns samt

genom att lämna in bolagets trafiktillstånd för buss och taxi i Sverige. Det skulle därför vara oförenligt med likabehandlingsprincipen att utesluta SamBus anbud. Det skulle också strida mot principen om transparens att förkasta SamBus anbud eftersom tillståndskravet inte är tillräckligt tydligt och förutsebart. Detta dels eftersom det inte framgår av förfrågningsunderlaget exakt vilket tillstånd som avses, dels eftersom det inte anges att underleverantörers tillstånd ska bifogas i de fall underleverantörer åberopas. Det skulle vidare stå i strid med likabehandlingsprincipen att kräva att SamBus bifogar aktuellt tillstånd när bolagets verksamhetsform och tillståndssituation skiljer sig väsentligt i förhållande till övriga anbudsgivare. Det vore även oproportionerligt att upprätthålla kravet i förhållande till SamBus eftersom bolagets underleverantörer innehar erforderliga tillstånd och det inte anges uttryckligen i förfrågningsunderlaget att intyg eller kopia av anbudsgivarens eller underentreprenörers tillstånd ska bifogas anbudet.

FMV anför bl.a. följande. Av informationen under rubriken ”2.3 Leverantörskvalificering” och i efterföljande punkt 8 framgår att tillstånd för att få bedriva yrkesmässig busstrafik inom EES-området och EFTA-området ska bifogas anbudet. SamBus anbud saknar uppgift om sådant tillstånd. Busstransport ska kunna ske till andra länder och kravet på att inneha tillstånd säkerställer att leverantörerna kan fullfölja den efterfrågade tjänsten i enlighet med gällande rätt. Kravet är inte högre ställt än vad som är nödvändigt för att åstadkomma det efterfrågade resultatet. Kravet är vidare tydligt och klart och innebär att en verifiering av uppgiften ska göras genom exempelvis en kopia. Alla rimligt välinformerade och normalt omsorgsfulla leverantörer har kunnat tolka kravet på det sätt som varit avsett. Likabehandlingsprincipen kan inte ges innebörden att en leverantör på grund av sin organisationsform inte behöver uppfylla obligatoriska krav som ställs upp i upphandlingen. SamBus har i upphandlingen utnyttjat möjligheten att åberopa andra företags ekonomiska, tekniska och yrkesmässiga kapacitet och lämnat intyg om åtagande från

underentreprenör. Uppgift om tillstånd att få bedriva yrkesmässig trafik inom EES-området och EFTA-området har dock inte lämnats.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Principen om transparens innebär bl.a. att samtliga villkor och bestämmelser i förfrågningsunderlaget ska vara formulerade på ett klart, precist och entydigt sätt för att alla rimligt informerade och normalt omsorgsfulla anbudsgivare ska kunna förstå den exakta innebörden av dem och tolka dessa på samma sätt (se t.ex. EU-domstolens dom den 2 juni 2016 i mål C-27/15, *Pizzo*, punkt 36).

Förfrågningsunderlaget kan inte förstås på annat sätt än att en anbudsgivare ska bifoga handling som visar att bolaget innehar tillstånd för att få bedriva yrkesmässig busstrafik inom EES-området och EFTA-området. Att SamBus i sitt anbudssvar bekräftat att erforderliga tillstånd finns genom att svara ”Ja” på frågan i punkt 8 och att bolaget lämnat in trafiktillstånd för buss och taxi i Sverige är således inte tillräckligt för att kravet ska vara uppfyllt. SamBus har visserligen inte något eget tillstånd avseende EES-området och EFTA-området och har därmed inte kunnat bifoga någon handling som visar att bolaget innehar sådant tillstånd. Detta innebär dock inte att SamBus varit undantaget från kravet på att bifoga uppgifter om erforderliga tillstånd. SamBus har haft möjlighet att uppfylla kravet genom att åberopa underentreprenörernas kapacitet och att bifoga handlingar avseende underentreprenörernas tillstånd. Eftersom SamBus inte gjort detta uppfyller bolaget inte samtliga i upphandlingen uppställda ska-krav.

Kravet på att erforderliga tillstånd för busstrafik inom EES-området och EFTA-området ska bifogas anbudet är formulerat på ett sådant sätt att alla rimligt informerade och normalt omsorgsfulla anbudsgivare kunnat förstå innebörden av kravet. Kravet kan därför inte anses strida mot principen om

transparens. Även om SamBus är ett samverkansföretag utan eget tillstånd har bolaget haft möjlighet att lämna in uppgifter om underentreprenörers tillstånd. Ett upprätthållande av tillståndskravet gentemot SamBus innebär därför inte att bolaget på grund av sin organisationsform behandlas i strid med likabehandlingsprincipen. Mot bakgrund av att tillståndskravets innebörd är tydlig är det inte heller, såsom SamBus anfört, oproportionerligt att upprätthålla kravet av den anledningen att det inte uttryckligen angetts att det till anbudet ska bifogas intyg eller kopia av tillstånd för anbudsgivaren eller underentreprenörer.

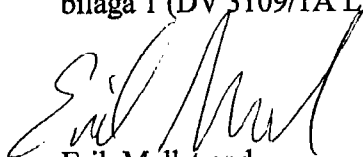
Sammanfattningsvis finner förvaltningsrätten att SamBus inte uppfyller samtliga obligatoriska krav i upphandlingen och att ett uteslutande av SamBus inte strider mot någon av de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU. SamBus anbud därför borde ha uteslutits.

Fråga om Bergkvarabuss har lidit eller riskerar att lida skada

Genom att utvärdera SamBus anbud har FMV brutit mot likabehandlingsprincipen. En förutsättning för ingripande enligt LOU är att Bergkvarabuss lidit eller kan komma att lida skada till följd av överträdelsen. Bergkvarabuss har i anbudsutvärderingen placerats på andra plats efter SamBus för avtalsområdena Uppsala och Enköping/Västerås. Det står därmed klart att Bergkvarabuss har lidit skada till följd av överträdelsen. Upphandlingen ska därför rättas på så sätt att en ny anbudsutvärdering ska göras där SamBus anbud inte ska beaktas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A LOU).

Erik Mellstrand

Rådman

Förvaltningsrättsnotarien Andreas Persson har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.